

ფინანსური კრიზისები საშუალოვადიანი ეკონომიკური ციკლების თეორიის თვალთახედვიდან

გიორგი თეთრაული
თსუ დოქტორანტი

რეზიუმე

მსოფლიოს ეკონომიკის განვითარების თანამედროვე ეტაპზე პერიოდული მაკროეკონომიკური რყევები და კრიზისები სულ უფრო ფართომასშტაბიანი და მნიშვნელოვანი მოვლენაა. მსოფლიო კრიზისების პრობლემის კვლევა მიმდინარეობდა ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნიდან მსოფლიოს წამყვანი ეკონომისტების მიერ (შუმპეტერი, მარქსი, კეინსი და სხვ.). ეკონომიკური და ფინანსური კრიზისები ახდენენ უარყოფით ზეგავლენას ეკონომიკაზე, რადგანაც მათ აქვთ რესურსების არარაციონალური და არაოპტიმალური გამოყენების თვისება. გარდა ამისა, ფინანსური კრიზისის „დასასრული“ — ფინანსური კრაზი — იწვევს სიმდიდრის დიდი ოდენობის დაკარგვასა და ხანგრძლივ დეპრესიას.

მოცემული სტატიის ძირითადი მიზანია საშუალოვადიანი ეკონომიკური ციკლების თეორიის და ეკონომიკური სისტემების ციკლურობის კვლევის მეთოდის-სპექტრული ანალიზის გამოყენება ფინანსური კრიზისების შესწავლის მიზნით. სტატიაში განხილულია ისეთი მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური ფენომენი, როგორიცაა ფინანსური კრიზისი, მისი გამომწვევი ფაქტორები და შედეგები ეკონომიკური განვითარებისთვის. სპექტრული ანალიზის გამოყენებით გამოვლინდა რამდენიმე სახის ეკონომიკური ციკლი აშშ-ის ფინანსური ბაზრის დინამიკაში, გაკეთდა დასკვნები სხვადასხვა პერიოდის ციკლებს და წარსულში მომხდარ ფი-

ნანსურ კრიზისებს შორის კავშირის შესახებ.

საკვანძო სიტყვები: ფინანსური კრიზისი, ფინანსური ბუშტები, სპექტრული ანალიზი, ჟუგლარის ციკლი, უძრავი ქონების ციკლი.

შესავალი

დღესდღეობით მსოფლიოს ეკონომიკაში საქმე გვაქვს ისეთ მასშტაბურ მოვლენებთან, როგორიცაა ფინანსურ კრიზისები. ისინი ვლინდება საფონდო ბირჟების კრაშში, აქციების ფასების მკვეთრ დაცემაში, რასაც შემდგომ მოჰყვება ეკონომიკური კრიზისი. მზარდი გლობალიზაციის გამო ასეთი მოვლენები სულ უფრო კატასტროფული შედეგების მომტანია. ამის ნათელი მაგალითია 2008—2009 წლების მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი. აქედან გამომდინარე, ასეთი მოვლენების რაიმე სისტემაში მოქცევა, მათი პროგნოზირებისა და პრევენციის მიზნით, თანამედროვე ეკონომიკური მეცნიერების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა.

ძირითადი ნაწილი

ფინანსური კრიზისების ბუნება და მიზეზები

განასხვავებენ ფინანსური კრიზისის შემდეგ ძირითად სახეებს: ფულად-საკრედიტო (საბანკო), სავალუტო და საბირჟო. ფინანსური კრიზისის გამომწვევ ფუნდამენტურ ფაქტორებს შორის გამოყოფენ კაპიტალიზაციის დაცემას, საბანკო პროცენტის ზრდას, კაპიტალის გადინებას, ეროვნული ვალუტის კურსის ვარდნას, ინფლაციის ზრდას, სისტემური კრიზისის ბანკებზე გავრცელებას და სხვ. ამის გარდა, დიდ როლს ასრულებს აგრეთვე ფინანსური ბერკეტი და ბრბოს ეფექტი¹. პირველი აღნიშნავს მრავალი ბიზნესის ურთიერთდაკავშირებას ფინანსური სისტემის წყალობით, რაც იწვევს ერთის გაკოტრების შემთხვევაში გაკოტრების მთელ ტალღას. ბრბოს ეფექტი კი ეხება სპეკულაციურ საქმიანობას, რომელსაც შეუძლია ბაზარზე სიტუაციის მკვეთრი გაუარესება.

¹ Циклы и кризисы: теоретико-методологический аспект. В.А. Цветков. ИПР РАН. 2012 г. 336-337.

მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში უნდა აღინიშნოს რამდენიმე ფინანსური კრიზისი. პირველ რიგში, ეს არის აზიური ფინანსური კრიზისი (1997-1998). ის აზიის სწრაფად მზარდ ქვეყნებში („ვეფხვებში“) დაიწყო, და მის მიზეზებად ასახელებენ საგარეო ვალის მოკლევადიანი კომპონენტის დიდ წილს, ვალუტის ხელოვნურ გაცვლით კურსს, ადგილობრივი კრედიტორების ვალების დოლარიზაციის მაღალ მაჩვენებელს და სხვ. გარდა ამისა, შეიძლება ითქვას რომ მიზეზი ქარბზარმოებაში იყო.¹ ამის გარდა, ფინანსურ კრიზისებს შორის აღნიშნულ უნდა იქნეს 2001 წლის ინტენეტ-კომპანიების კრიზისიც.

2008-2009 წლების მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი დაიწყო 2007 წელს აშშ-ში, ერთ-ერთი ყველაზე მაღალგანვითარებული ფინანსური სისტემის კრახის შედეგად. იმ დროიდან მოყოლებული, ცენტრალური ბანკები, სამინისტროები და დარგობრივი სააგენტოები მუშაობენ საბანკო სისტემის რეგულირების და ფინანსური უსაფრთხოების გაძლიერებაზე. Lehman Brothers Holdings-ის კრახის შემდეგ ნათელი გახდა, რომ განვითარებული გლობალური ფინანსური კრიზისის მიზეზი ფინანსური სისტემის დისბალანსი და სარეგულაციო ჩარჩოს არასრულყოფილება გახდა. ამდენად, დადგა ამ ჩარჩოს შეცვლის აუცილებლობა.

ზოგადად, არ არსებობს საერთო აზრი ფინანსური ციკლის განსაზღვრების თაობაზე. ზოგადად, ის მოიცავს ღირებულებასა და რისკის აღქმას შორის “თვითმკვებავ” ურთიერთკავშირს, რისკისა და დაფინანსების შეზღუდვის მიმართ დამოკიდებულებას, რომელიც საბოლოო ჯამში ბუმიტ და სპეკულაციური ფინანსური ბუშტის “გასკდომით” სრულდება. ამ ურთიერთკავშირებს შეუძლიათ გააძლიერონ ეკონომიკური რყევები და ფინანსურ და ეკონომიკურ დარღვევებამდე მიგვიყვანონ. რაც შეეხება ფინანსური ციკლის ანალიტიკურ განსაზღვრებას, ის მჭიდრო კავშირშია ფინანსური სისტემის პროციკლურობის ცნებასთან.

ფინანსური ციკლის სირგძე და ამპლიტუდა არ არის მუდმივი მაჩვენებელი, ისინი დამოკიდებულია პოლიტიკურ ღონისძიებებზე. განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება შემდეგი სამი ტიპის

1 იგივე, გვ. 421-425.

რეჟიმებს: ფინანსური რეჟიმი, მონეტარული რეჟიმი და რეალური ეკონომიკის რეჟიმი. ფინანსური ლიბერალიზაცია ხელს უწყობს ფინანსური ციკლის თვითმკვებავ მექანიზმს, რითაც აუარესებს რისკის და ღირებულების აღქმას. მონეტარული პოლიტიკის რეჟიმი, რომელიც გამიზნულია ინფლაციის დაბალი მაჩვენებლის შენარჩუნებაზე, არასაჭიროს ხდის შემზღუდველი პოლიტიკის გატარებას, როდესაც ფინანსური ბუმები უპირისპირდება დაბალი და სტაბილური ინფლაციის შენარჩუნებას. და ბოლოს, რეალურ ეკონომიკაში პოზიტიური დინამიკა მრავალ არხს ქმნის ფინანსური ბუმის წარმოქმნისთვის: ზრდის უფრო მაღალი პოტენციალი და ამის შედეგად კრედიტის და აქტივების ფასების ზრდის წინაპირობა.¹

ფინანსური ბუმები ახდენენ უარყოფით ზეგავლენას ეკონომიკაზე, რადგანაც ისინი იწვევენ რესურსების არარაციონალურ და არაოპტიმალურ განაწილებას, სიმდიდრის დიდი ოდენობის დაკარგვასა და ხანგრძლივ დეპრესიას. ფინანსური ბუმების სხვა მნიშვნელოვანი ასპექტია მათი ზეგავლენა მოხმარების სტრუქტურასა და მიდრეკილებაზე. ფინანსური ბაზრის იმ მონაწილეებს, რომლებიც ფლობენ ზედმეტად შეფასებულ აქტივებს, ახასიათებთ მაღალი მოხმარება (სიმდიდრის ეფექტი). ფინანსური კრაზის დროს, ამავე მონაწილეების მხრიდან ხდება მოხმარების მკვეთრი შემცირება, მათი კეთილდღეობის შემცირების გამო. ეს, თავის მხრივ, იწვევს ერთობლივი მოხმარების შემცირებას, რაც ხელს უშლის ეკონომიკას რეცესიიდან გამოსვლაში.

აგრეთვე შეიძლება გამოიყოს ფინანსური ბუმის ფორმირების სხვა უარყოფითი მხარეები. კერძოდ, როდესაც ხდება საფონდო აქტივების ფასის მკვეთრი ზრდა, ეს იწვევს კაპიტალის არაეფექტიან განაწილებასა და მოხმარებას, სამომხმარებლო ბაზარზე ინფლაციის სტიმულირებას, საბანკო სისტემის ნგრევას (დაუბრუნებელი კრედიტების გზით), ასევე სხვადასხვა ფირმების გაკოტრებას ფინანსური კრაზის შედეგად. გარდა ამისა, აღნიშნავენ დაზოგვა/მოხმარების დისპროპორციების წარმოშობას,

1 The financial cycle and macroeconomics: What have we learnt? Claudio Borio. BIS Working Papers, December 2012.

აგრეთვე ინვესტირების პროცესის დეზორიენტაციას (აქციების კურსის მკვეთრი ცვლილებების გამო). საბოლოო ჯამში კი ეს ყველაფერი ინვესტ ეკონომიკურ რეცესიას, და ფინანსურ კრიზისს, როგორც წესი, ეკონომიკური კრიზისის მოსდევს.

ყველაფერი ზემოაღნიშნული განაპირობებს იმას, რომ დღეს-დღეობით არსებობს დიდი ინტერესი ფინანსური ბუშტების შესწავლის მიმართ. სწორედ ამიტომ ჩემს მიერ ნაშრომის შემდგომ ნაწილში გამოკვლეულია ფინანსური ბუშტების ციკლების საკითხი.

ფინანსური კრიზისების პროგნოზირება სპექტრული ანალიზის გამოყენებით

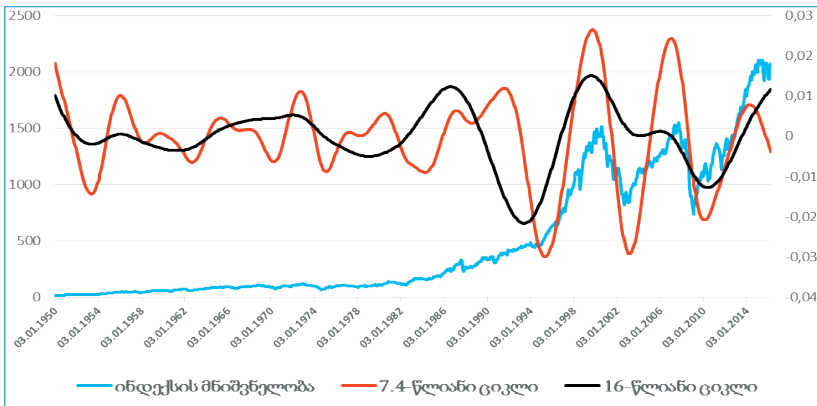
ეკონომიკის ციკლური განვითარების კვლევა სხვადასხვა მეთოდებით ხდება. ეკონომიკის გრძელვადიანი დინამიკის ვიზუალური ანალიზის პარალელურად, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია სხვადასხვა ხანგრძლივობის ციკლების გამოვლენა ამა თუ იმ მაკროეკონომიკური მაჩვენებლის გრაფიკის გამოყენებით, დღესდღეობით დიდი პოპულარობით სარგებლობს ზუსტი მათემატიკური მეთოდები. მათი აქტუალობა იმითაა გამოწვეული, რომ საშუალებას იძლევა გაკეთდეს საკმაოდ დიდი სიზუსტის მეოწმე, მათემატიკური აპარატით დასაბუთებული დასკვნები ეკონომიკის დინამიკის შესახებ. ასევე ეს საკმაოდ მძლავრი ინსტრუმენტია პროგნოზირებისა და ეკონომიკის ანტიკრიზისული რეგულირებისთვის.

მეთოდების ამ კატეგორიას მიეკუთვნება სპექტრული ანალიზი. თავდაპირველად ის სხვა მეცნიერებებში გამოიყენებოდა (მაგ. ფიზიკაში) სხვადასხვა სახის მოვლენებისა და პროცესების კვლევისთვის. სპექტრული ანალიზის მეთოდი განსაკუთრებით საინტერესო და მიმზოდველია ეკონომიკაში, კერძოდ კი ფინანსური ბაზრების შესწავლაში, რადგანაც ის საშუალებას იძლევა შესწავლილი იქნეს ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორიცაა ტრენდისა და ციკლური კომპონენტის გამოცალკევება, შემთხვევითი რყევების („ხმაურის“) თავიდან აცილება და სხვ. მოვლენების ასეთი კუთხით შესწავლა, ასევე მათი დინამიკის სიხშირეების შესწავლა საშუალებას იძლევა გვეჩვენოს ფინანს-

ური ციკლის მკაფიო, მათემატიკური აპარატით დასაბუთებული განსაზღვრება, გამოვყოთ ფინანსური ბაზრების დინამიკიდან სხვადასხვა პერიოდის ციკლები, განვავითაროთ სხვადასხვა სახის საპროგნოზო, წინმსწრების სახის ინდიკატორები.

კვლევაში სპექტრული ანალიზის მეთოდი გამოყენებულ იქნა აშშ-ის ერთ-ერთი უმსხვილესი საფონდო ინდექსის-S&P500-ის მაგალითზე. მონაცემების სახით აღებულ იქნა ინდექსის საშუალო თვიური მნიშვნელობები 1950 წლიდან დღემდე (დაკვირვებათა რაოდენობა 796). აღნიშნული ინდექსი არის ერთ-ერთი უმსხვილესი მსოფლიოს ფინანსურ ბაზრებზე, შესაბამისად, ის ადეკვატურად ასახავს აშშ-ის ეკონომიკაში მიმდინარე მოვლენებს. თუ გავითვალისწინებთ ამ ქვეყნის ეკონომიკის მასშტაბს, ასევე იმ ფაქტს, რომ 2007-2008 წლების კრიზისი სწორედ აშშ-დან გავრცელდა, S&P500 ინდექსის არჩევა შემდგომი ანალიზისთვის სავსებით გამართლებულია. გამოთვლები ჩატარდა პროგრამა MATLAB-ის გამოყენებით. ქვემოთ წარმოდგენილია ანალიზის შედეგად გამოვლენილი ციკლები და მათი მიზეზების ანალიზი.

გრაფიკი 1: S&P500 ინდექსის დინამიკაში აღმოჩენილი ეკონომიკური ციკლი

გრაფიკის მონაცემთა წყარო:

<https://finance.yahoo.com/q/hp?s=%5EGSPC+Historical+Prices>, გამოთვლები-ის შედეგები.

იქიდან გამომდინარე, რომ გამოვლინდა ორი სხვადასხვა პერიოდის ციკლები, ქვემოთ ცალ-ცალკეა მოყვანილი მათი დათარიღება:

**ცხრილი 1.: აღმოჩენილი ციკლების
პერიოდები და მათი დათარიღება**

	6-9-წლიანი ციკლი	16-18-წლიანი ციკლი
1	1954-1962 წლები	1960-1978 წლები
2	1962-1970 წლები	1978-1994 წლები
3	1970-1974 წლები	1994-2010 წლები
4	1975-1983 წლები	
5	1984-1995 წლები	
6	1995-2003 წლები	
7	2003-2010 წლები	
8	2010-დღემდე	

ციკლების თეორიის თანახმად, არსებობს ეკონომიკური ციკლი, რომელიც დაკავშირებულია ფინანსურ ბაზრებთან და აქტივების ფასებთან. ეს არის 18-წლიანი უძრავი ქონების ციკლი, რომელსაც სხვანაირად მიწის ფასების ციკლს უწოდებენ.¹ მისი არსი იმაში მდგომარეობს, რომ ხდება უძრავი ქონების ფასების სპეკულატიური ზრდა, კრედიტების მოცულობის ზრდა და შემდგომ გაკოტრებების ტალღა. ეკონომისტთა ნაწილი საუბრობს ამ ციკლის მნიშვნელობაზე მასშტაბური ეკონომიკური კრიზისების შექმნაში, მათ შორის, 2007 წლის ფინანსური კრიზისის.² კვლევების თანახმად, 18-წლიანი ციკლის შემდეგ ვითარდება მშენებლობის სექტორის კრიზისი, შემდგომ კი- მასშტაბური ეკონომი-

¹ Fred E. Foldvary, *The Depression of 2008*. 2007. გვ. 2-3.

² იგივე, გვ. 3-6.

კური კრიზისი. იმის გათვალისწინებით, რომ ჩვენს მიერ S&P500 ინდექსის დინამიკაში აღმოჩენილი ეკონომიკური ციკლების პერიოდი სწორედ 16-18 წელია, გარდა ამისა, მისი ბოლო ფსკერი ემთხვევა 2007-2008 წლების მსოფლიო ეკონომიკურ კრიზისს, გამართლებულად ჩაითვალა ამ ციკლის კლასიფიცირება უძრავი ქონების ციკლად.

რაც შეეხება მეორე ხანგრძლივობის ციკლებს, პერიოდის მიხედვით ისინი ჟუგლარის ციკლს შეესაბამება¹. ამასთან, თუ დავაკვირდებით ციკლების პიკისა და ფსკერის ფაზებს, ისინი ემთხვევა მსოფლიოს და აშშ-ის ეკონომიკაში მოხმდარ ეკონომიკურ სირთულეებს. მაგალითად, 1974 წლის ფსკერი შეესაბამება „ნავთობის კრიზისს“², 2002 წლის ფსკერი შეესაბამება ინტერნეტ-კომპანიების აქციების ბაზრის კრახს (Dot-com bubble³), ხოლო 2009 წლის ფსკერი შეესაბამება ბოლოს განვითარებული მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის პერიოდს. ამ ფაქტების და აღმოჩენილი ციკლების პერიოდის გათვალისწინებით, შეიძლება გამოვიტანოთ დასკვნა რომ აღნიშნული ციკლი მართლაც ჟუგლარის ციკლია.

დასკვნები

1975-1983 წლების საშუალოვადიანი ციკლის პიკის ფაზას აქვს უჩვეულო ფორმა, თუმცა თუ დავაკვირდებით იმას, რომ ამავე დროს 18-წლიანი ციკლის ფსკერი ეთხვევა, ეს უჩვეულო ფორმა ლოგიკური ხდება-უფრო გრძელვადიანი ციკლის ფსკერის დროს განვითარებული მოვლენები (ძირითადი აქტივების ფასის მკვეთრი დაცემა, საფონდო ბაზრებზე სირთულეები, სამშენებლო სექტორის კრიზისი) აფერხებს ინვესტირებას, ხელს უშლის ბიზნეს-სტრატეგიების განხორციელებას, ანუ რაც იგივეა, ჟუგ-

1 ნაზირა კაკულია, „ეკონომიკური რყევების თეორიები ეკონომიკური კრიზისის ასპექტით“. „ეკონომიკა და ბიზნესი“, იანვარი—თებერვალი, თბილისი, 2012 წ.

2 Stephen J. Randall FRSC. The 1970s Arab-OPEC Oil Embargo and Latin America. გვ. 1-2.

3 Aart Kraay, Jaime Ventura. The Dot-Com Bubble, the Bush Deficits, and the U.S. Current Account. NBER, 2007.

ლარის ციკლის პიკის მიღწევას. შედეგად, ამ ციკლის უმაღლესი ნერტილი ნაკლებად გამოხატულია. იგივე ფენომენი შეიმჩნევა 1984-1995 საშუალოვადიანი ციკლის დროსაც, როდესაც მისი პიკის ფაზა მდებარეობს 18-წლიანი ციკლის დაღმავლობის ფაზაზე.

განსხვავებული სიტუაციაა 1995-2003 და 2003-2010 ციკლების შემთხვევაში. ამ დროს 1999 წელი შეესაბამება ჟუგლარის ციკლის პიკს, რომელიც მდებარეობს 18-წლიანი ციკლის აღმავლობის ფაზაზე, რის შედეგად ჟუგლარის ციკლი გაცილებით დიდი ამპლიტუდით ხასიათდება. ეკონომიკურად ამის ახსნა შემდეგნაირად შესაძლებელია: 18-წლიანი ციკლის აღმავლობის ფაზაზე ხდება უძრავი ქონების ფასების ზრდა, მათზე აქციების ფასების ზრდა, რაც ხელსაყრელს ხდის მათში ინვესტირების ზრდას და წარმოების გაფართოებას (ჟუგლარის ციკლი მამოძრავებელი ძალა).

ბოლოს, მიღებულ შედეგებზე გაკეთებული ყველაზე მნიშვნელოვანი დაკვირვებაა 2008-2009 წლების მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის და აღმოჩენილი ციკლების დამოკიდებულება. კერძოდ, კრიზისის შემდგომი პერიოდი, 2009-2010 წლები ემთხვევა როგორც ჟუგლარის, ისე 18-წლიანი უძრავი ქონების ციკლის ფსკერის ფაზებს. სწორედ ამით შეიძლება აიხსნას მისი ასეთი მასშტაბურობა და სიღრმე-ამ დროს მოხდა როგორც ინვესტიციების შემცირება და ბიზნეს-სტრატეგიების შეცვლა ზოგადად აშშ-ში (ჟუგლარის ციკლის მექანიზმი), ისე უძრავი ქონების ფასების მკვეთრი დაცემა და სამშენებლო სექტორის კრახი (18-წლიანი ციკლის მექანიზმი).

ლიტერატურა:

1. ნაირა კაკულია. “ეკონომიკური რყევების თეორიები ეკონომიკური კრიზისის ასპექტით”. „ეკონომიკა და ბიზნესი“, იანვარი-თებერვალი, თბილისი, 2012 წ;
2. Aart Kraay, Jaume Ventura. The Dot-Com Bubble, the Bush Deficits, and the U.S. Current Account. NBER, 2007;
3. Fred E. Foldvary. “The Depression of 2008”;
4. Harald Hagemann, Muriel Dal-Pont Legrand, Business Cycles in Juglar and Schumpeter;

5. Koichiro Kamada, Kentaro Nasu. “The Financial Cycle Indexes for Early Warning Exercise”, Bank of Japan Working Paper Series;
6. Philippe Masset, Analysis of Financial Time-Series using Fourier and Wavelet Methods, October 2008;
7. Stephen J. Randall FRSC, “The 1970s Arab-OPEC Oil Embargo and Latin America”, 2013;
8. The financial cycle and macroeconomics: What have we learnt? Claudio Borio. BIS Working Papers, December 2012.
9. А.Ю. Ситникова, Метод спектрального анализа для выявления циклов экономической конъюнктуры, Вестник Самарского государственного экономического университета, 2009;
10. Циклы и кризисы: теоретико-методологический аспект. В.А. Цветков. ИПР РАН. 2012.

REFERENCES:

1. Kakulia N., Theories of economic fluctuations in aspect of economic crisis. “Economics and Business”, January-February, Tbilisi, 2012;
2. Aart Kraay, Jaime Ventura. The Dot-Com Bubble, the Bush Deficits, and the U.S. Current Account. NBER, 2007.
3. Fred E. Foldvary. “The Depression of 2008”;
4. Harald Hagemann, Muriel Dal-Pont Legrand, Business Cycles in Juglar and Schumpeter;
5. Koichiro Kamada, Kentaro Nasu. “The Financial Cycle Indexes for Early Warning Exercise”, Bank of Japan Working Paper Series;
6. Philippe Masset, Analysis of Financial Time-Series using Fourier and Wavelet Methods, October 2008;
7. Stephen J. Randall FRSC, “The 1970s Arab-OPEC Oil Embargo and Latin America”, 2013;
8. The financial cycle and macroeconomics: What have we learnt? Claudio Borio. BIS Working Papers, December 2012.
9. Sitnikova, A., “Method of spectral analysis for revealing cycles of economic conjuncture.” Journal of State Economic University of Samara, 2009;
10. Tsvetkov, V., “Cycles and crises: theoretical-methodological aspect”. RAS, 2012.

FINANCIAL CRISES FROM THE POINT OF VIEW OF ECONOMIC CYCLES THEORY

Giorgi Tetrauli

PhD Student of Ivane Javakhishvili
Tbilisi State University
Faculty of Economics and Business

RESUME

On the current stage of development of world economy the periodical macroeconomic fluctuations and crises are increasingly the important issues. The problem of economic crises has been studied since the beginning of 19th century by leading economists in the world (Schumpeter, Marx, Keynes and others). The economic and financial crises have a negative impact on the economic development, since they are followed by non-optimal and irrational allocation of resources. Besides, the “end” of financial crises, financial collapse, causes a huge loss of welfare and a long depression.

The main goal of this article is to research the financial crises using the theory of middle-term economic cycles and modern method of research of economic cyclicity-spectral analysis. The article includes a review of such important macroeconomic phenomena as financial crisis, its factors and impact on economic development. Based on the spectrum analysis method several cycles were revealed in the dynamics of financial market of the USA and the corresponding deductions were made about the relationship between past financial crises and cycles with different period.

Keywords: Financial crisis, Financial bubbles, Spectral analysis, Juglar cycle, Real estate cycle.